

Strasbourg, den 1.7.2014
COM(2014) 389 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET
OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG**

**Handel, vækst og intellektuel ejendom - Strategi for beskyttelse og håndhævelse af
intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande**

{SWD(2014) 204 final}

1. INDLEDNING

I marts 2014 bekræftede Det Europæiske Råd betydningen af intellektuel ejendom som værende hovedkraften bag vækst og innovation og understregede behovet for at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering for at styrke EU's industrielle konkurrenceevne på globalt plan. Intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) er et af de vigtigste midler, hvormed virksomheder, iværksættere og opfindere skaber et afkast af deres investering i viden, innovation og kreativitet.

Ifølge en nyere undersøgelse tegner de IPR-intensive sektorer sig for ca. 39 % af EU's BNP (med en årlig værdi på ca. 4,7 billioner EUR) og for op til 35 % af alle arbejdspladser¹, hvis man indregner de indirekte arbejdspladser. I praksis er intellektuel ejendom (IP) gennem udstedelsen af midlertidige eksklusive rettigheder direkte forbundet med produktion og distribution af nye og ægte varer og tjenesteydelser, som kommer alle borgere til gode. Vejen frem til at nå disse mål er en optimal og økonomisk effektiv IP-infrastruktur, som omfatter den juridiske anerkendelse, registrering, anvendelse og en afbalanceret håndhævelse af alle former for intellektuelle ejendomsrettigheder.

Unionen har brug for innovation for at forblive konkurrencedygtig i forhold til lande med lavere omkostninger til arbejdskraft, energi og råvarer, og Unionen er nødt til at skabe de betingelser, som fremmer innovation, således at de europæiske virksomheder kan bidrage til, at vi gennem handel kan arbejde os ud af krisen. Derfor spiller videnbaserede erhvervsgrene en central rolle i strategierne om et globalt Europa² og Europa-2020³.

Intellektuelle værker har brug for beskyttelse, hvis kreativiteten og innovationen skal trives, og her kommer de intellektuelle ejendomsrettigheder ind i billedet, og de spiller også en vigtig rolle, når det handler om at fremme udviklingen⁴ og håndteringen af en række aktuelle globale udfordringer. For udviklingslandene vil en pragmatisk og fleksibel tilgang betyde, at de kan udnytte deres potentiale mest muligt i forbindelse med deres egne intellektuelle aktiver og fremme integrationen heraf i den internationale handel, samtidig med at der opnås en øget samfundsvelstand.

Det skønnes, at Unionen hvert år mister ca. 8 mia. EUR af sit BNP som følge af varemærkeforfalskning og piratkopiering⁵, og at de samlede omkostninger vil kunne nå op på 1,7 billioner USD i 2015⁶. Unionen har over en årrække udviklet en moderne, integreret IPR-

¹ *Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union*, en rapport om en sektorbaseret analyse, fælles projekt mellem Den Europæiske Patentmyndighed og Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked, München og Alicante, 2013.

² Jf. Meddelelsen "Det globale Europa – i konkurrencen på verdensmarkedet". Et bidrag til EU's strategi for vækst og beskæftigelse af 4. oktober 2006, KOM(2006) 567 endelig.

³ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

⁴ *Intellectual property and development. Lessons from recent economic research*, Eds. C. Fink, K.E. Maskus, en fælles publikation udgivet af Verdensbanken og Oxford University Press, Washington DC, 2005.

⁵ CEBR, *The impact of counterfeiting on four main sectors in the European Union*, Centre for Economic and Business Research, London, 2000.

⁶ *Global impacts study. A new study, conducted by Frontier Economics examines the global economic and social impacts of counterfeiting and piracy*, ICC, februar 2011. Findes på adressen:

ordning, der yder et betydeligt bidrag til vækst og jobskabelse, samtidig med, at der sikres en passende balance mellem rettighedshavernes og brugernes interesser.

Unionen, herunder Europa-Kommissionen, og større internationale organisationer (WIPO, WHO, WTO, WCO, OECD og G20⁷), har opfordret til, at der indføres foranstaltninger til bekæmpelsen af IPR-krænkelser^{8,9,10}.

I 2004 blev der i Kommissionens meddelelse "*Strategi for håndhævelse af intellektuel ejendomsret i tredjelande*"¹¹ fastsat en bred ramme for bekæmpelsen af krænkelserne af intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande såvel som specifikke tiltag, der siden er blevet gennemført.

Men som omhandlet i det ledsagende *arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene* (SEC(2013)30) er der ikke alene sket en betydelig teknologisk forandring, men også arten og omfanget af de udfordringer og risici, der gør sig gældende for europæiske virksomheders IP og IPR-relaterede samfundsmæssige udvikling, har udviklet sig betydeligt inden for de seneste 10 år.

I denne meddelelse gennemgås derfor den metode, som Kommissionen har vedtaget i 2004, og der opstilles en revideret strategi for, hvordan man fremmer IPR og bekæmper krænkelserne af disse i udlandet. Den vil belyse, hvordan aktuelle politiske tilgange kan forbedres på en tidssvarende måde, og den foreslår også værktøjer og idéer for at tilpasse sig til nye forhold. En blanding af kontinuitet og forandring vil bidrage til at sikre, at vi opretholder og fremmer innovation og kreativitet, samtidig med at der tages hensyn til alle interessentgruppers interesser.

Meddelelsen suppleres af en EU-handlingsplan, der fokuserer på, hvordan de intellektuelle ejendomsrettigheder håndhæves på det indre marked, og på udviklingen af et tættere samarbejde mellem toldmyndighederne i Unionen og i tredjelande om handel med varer, der krænker IP-lovgivningen, jf. EU's toldhandlingsplan.

<http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/BASCAP/BASCAP-Research/Economic-impact/Global-Impacts-Study/>.

⁷ WIPO (Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret), WHO (Verdenssundhedsorganisationen), WTO (Verdenshandelsorganisationen), WCO (Verdenstoldorganisationen), OECD (Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling) og G-20.

⁸ Rådets resolution (2008/C253) af 25. september 2008 om en global europæisk plan for bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering, EUT C253 af 4.10.2008.

⁹ Rådets resolution (2009/C7) af 16. marts 2009 om EU's toldhandlingsplan til bekæmpelse af krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder for perioden 2009-2012 (EUT C71 af 25.3.2009, s. 1).

¹⁰ Europa-Parlamentets beslutning af 22. september 2010 (2009/2178(INI)).

¹¹ Strategi for håndhævelse af intellektuel ejendomsret i tredjelande, 2005/C29/03, EUT C 129 af 26.5.2005.

2. ÆNDRINGER I DE EKSTERNE FORHOLD SIDEN 2004

2.1. 2004-strategien

Der blev i 2010 foretaget en evaluering¹² af 2004-strategien, som bekræftede dens relevans. Der blev fremsat en række anbefalinger, der skulle forbedre og finjustere den, f.eks. en styrkelse af høringsprocessen for alle interessentgrupper, som omfatter udviklingsdagsordenen og en yderligere udvikling af tekniske samarbejdsprogrammer. De vigtigste konklusioner af denne evaluering samt mange yderligere oplysninger findes i *Kommissionens ledsagende arbejdsdokument* (SEC(2013)30).

2.2. Ændringer og udfordringer

Vækst og beskæftigelse er fortsat afgørende i dagens udfordrende økonomiske miljø. Globaliseringen og den teknologiske udvikling repræsenterer ikke kun enorme muligheder for handelen, men også store udfordringer. BRIK-landenes¹³ andel af verdenshandelen steg fra 8 % i 2000 til 18,2 % i 2010¹⁴, og det skønnes, at udviklingslandene vil tegne sig for næsten 60 % af det samlede BNP senest i 2030¹⁵. Selv om deres forhold til IP ændrer sig fra efterligning til kreativitet, spiller varemærkeforfalskning, piratkopiering, IP-tyveri og andre former for uretmæssig tilegnelse af IP stadig en stor rolle. Der er en udtalt vilje fra udviklingslandenes side til at fortsætte deres imponerende økonomiske vækst og øge værdikæden ved at beherske eller få adgang til udenlandsk teknologi gennem lovlig konkurrence, eller for nogle aktørers vedkommende gennem ulovlige midler. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at Unionen alene sørger for at få en korrekt IPR-politik — den må også tilstræbe en bedre beskyttelse og håndhævelse af intellektuel ejendom i udlandet, navnlig hos sine vigtigste handelspartnere.

Trods stadig mere lovgivning på verdensplan har krænkelserne af intellektuelle ejendomsrettigheder nået et rekordniveau stærkt hjulpet af f.eks. digital teknologi, der muliggør billig reproduktion af høj kvalitet i store mængder. Den internationale handel med varemærkeforfalskede og piratkopierede varer blev i 2008 anslået til at have en værdi på ca. 250 mia. USD (dvs. 2 % af verdenshandelen)¹⁶.

Internettets succes gør det lettere ikke kun for lovligt handlende virksomheder, men også for virksomheder, der er involveret i IP-krænkelser, og som i stadig stigende grad er organiseret og hurtigt kan tilpasse deres forretningsmodeller og udnytte smuthuller i beskyttelsen af intellektuel ejendom, at markedsføre sig lokalt, nationalt og internationalt med forholdsvis lave udgifter.

¹² Generaldirektoratet for Handel — kontrakt nr.°SI2.545084. *Evaluation of the Intellectual Property Rights enforcement strategy in third countries* (Evaluering af strategien for håndhævelse af IPR i tredjelande). Endelig rapport, bind I - hovedrapport, analyse af økonomiske beslutninger (ADE) og Europa-Kommissionen, Louvain-la-Neuve, 2010.

¹³ Brasilien, Rusland, Indien og Kina.

¹⁴ WTO, Eurostat og IMF.

¹⁵ OECD, *Economy: Developing countries set to account for nearly 60% of world GDP by 2030, according to new estimates*, juni 2010.

¹⁶ OECD, *Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products: an update*, november 2009, <http://www.oecd.org/dataoecd/57/27/44088872.pdf>.

Det er nødvendigt med en politisk tilgang, ikke kun for at sikre effektiv beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder på internationalt plan, men også for at øge befolkningens bevidsthed over for de økonomiske virkninger og andre virkninger af produkter, der krænker IPR, og deres skadelige virkning på innovation, men også på sundhed og sikkerhed. I en globaliseret økonomi med internationale forsyningskæder kan manglen på velfungerende beskyttelse af intellektuel ejendom i visse jurisdiktioner på dramatisk vis påvirke erhvervslivet og dermed den bæredygtige jobskabelse samt forbrugerne praktisk taget overalt i verden. Produkter og tjenester, der krænker IPR, produceres under ringe hensyn til arbejds- og miljøstandarder.¹⁷ Den organiserede kriminalitets stadig større medvirken giver også anledning til stor bekymring hos myndighederne¹⁸.

I betragtning af omfanget af ændringerne inden for intellektuel ejendom er det derfor vigtigt at sikre, at den nuværende strategi kan leve op til de aktuelle udfordringer. I denne meddelelse gennemgås og ajourføres EU's politiske strategier, og der indføres nye værktøjer og idéer. Det skal hjælpe Unionen ikke blot med at skabe vækst, men også med at opnå bredere samfundsmæssige mål også i forhold til udviklingslandene.

2.2.1. Håndhævelse

Adgangen til effektive værktøjer internationalt set er vigtig for rettighedshaverne, så de kan beskytte deres rettigheder - incitamentet til at investere reduceres i de jurisdiktioner, hvor disse er usikre - heraf behovet for forudsigelige og effektive rammer for IPR, der skaber miljøer, der fremmer innovation og bæredygtig vækst og indebærer en effektiv håndhævelse. Der har været betydelige lovgivningsmæssige reformer af IP i mange tredjelande som følge af WTO-aftalen *Handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder* (TRIPS), men håndhævelsen heraf har ikke altid fulgt trop. Mulighederne for effektiv håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er ofte begrænsede på grund af alvorlige mangler i rammerne for IPR, f.eks. toldmyndigheder, der ikke automatisk har beføjelser, domstole, der beslutter utilstrækkelige afskrækkende sanktioner, tjenestemænd, som ikke har den nødvendige viden og uddannelse inden for IPR. Håndhævelsen kan også blive hindret af manglende politisk vilje.

Unionen har oplevet en tredobling i antallet af IPR-krænkende varer, som blev tilbageholdt ved EU's grænser mellem 2005 og 2012. E-handelen har medført øget handel med små forsendelser, hvilket gør påvisningen af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder vanskeligere. På grund af dette nye mønster blev toldsager vedrørende krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen mere end fordoblet fra 2009 til 2012. I 2012 registrerede toldmyndighederne ca. 90 000 tilbageholdelsessager, hvilket svarer til næsten 40 mio. tilbageholdte varer (værdien af de tilsvarende ægte produkter anslås til ca. 1 mia. EUR)¹⁹.

En effektiv håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er af begrænset nytte, hvis der ikke findes klare og passende regler og procedurer for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Materielle regler (f.eks. kriterier for patenterbarhed), herunder ordentligt

¹⁷ <http://www.unep.org/roap/Portals/96/Trade%20in%20Intellectual%20Property-21Nov2013.pdf>.

¹⁸ Jf. f.eks. *IP crime: the new face of organised crime – from IP theft to IP crime*, B. Godart, Journal of Intellectual Property Law and Practice, 2010, bind 5, nr. 5, <http://jiplp.oxfordjournals.org/cgi/reprint/5/5/378?etoc>.

¹⁹ Report on EU customs enforcement of IPRs: results at the EU border 2012: Europa-Kommissionen (Rapport om EU's toldhåndhævelse i forbindelse med IPR: resultater ved EU's grænser) (2013).

udarbejdede undtagelser og procedurer til beskyttelse af intellektuel ejendom, bør være entydige og forholdsmæssige. Samtidig skal reglerne være tilstrækkeligt strikse til at undgå, at de intellektuelle ejendomsrettigheder misbruges og bliver et mål i sig selv, og de skal sikre, at rettighederne er af en tilstrækkelig "kvalitet" til at forhindre en spredning af falske rettigheder (f.eks. registreringer i ond tro). Forsinkede undersøgelser og rettigheder af dårlig kvalitet skaber retsusikkerhed, hvilket er skadeligt for ansøgere og tredjeparter.

2.2.2. Offentlig debat

Støtten til IPR-ordninger inden for visse dele af offentligheden er faldet betydeligt i de seneste år. En voksende mangel på respekt over for intellektuelle ejendomsrettigheder vil kunne mindske deres tilsigtede fordele. Den hyppigere forekomst (og de lavere omkostninger) i forbindelse med varer, der krænker IPR, kan have påvirket forbrugernes holdning i det omfang, at forbrugerne er mere villige til at købe dem. En række nyere initiativer er blevet påvirket af de bekymringer, som offentligheden har givet udtryk for. Disse bekymringer synes at være forårsaget af en kombination af faktorer. For det første en opfattelse af, at rettighedshaverne bliver for vidtgående, og at visse varer eller tjenesteydelser er uoverkommelige og/eller vanskeligt tilgængelige. For det andet en opfattelse af, at varemærkeforfalskning og piratkopiering er forbrydelser uden ofre. For det tredje et manglende kendskab i nogle områder til baggrunden for og virkningerne af intellektuelle ejendomsrettigheder og de økonomiske og mere vidtgående konsekvenser af deres overtrædelse for samfundsøkonomien.

Mens de politiske beslutningstagere løbende skal undersøge, om de gældende regler er passende for de aktuelle udfordringer, skal der opretholdes en rimelig balance mellem (1) behovet for at forbedre adgangen til varer og tjenesteydelser, der er beskyttet af intellektuelle ejendomsrettigheder, (2) behovet for at tilskynde rettighedshavere til fortsat at investere i innovation, og (3), at der er behov for at afveje forskellige grundlæggende rettigheder. En strengere håndhævelse alene løser ikke dette problem, men det skal løses gennem debat og bevidstgørelse af forbrugere og producenter. Forbrugerne bør i højere grad gøres bevidste om de mere generelle konsekvenser af en krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. De omfatter incitamenter til at være kreativ, men også indvirkningen på antallet og typen af de tilgængelige værker og på tabet af arbejdspladser i Unionen, hvis rettighederne svækkes, eller håndhævelsen vanskeliggøres. Det gælder også i visse udviklingslande, hvor produktionen af varer, der krænker intellektuelle ejendomsrettigheder, ofte gøres lettere af svage IPR-rammer.

2.2.3. Internettet og intellektuelle ejendomsrettigheder

Internettet er blevet afgørende for mange sektorer, især for de kulturelle og kreative sektorer. Det tegner sig for ca. 3,4 % af BNP i de 13 lande, hvor der for nylig blev udført en undersøgelse²⁰, og endog for 6 % i UK og Sverige. I G8-landene, Sydkorea og Sverige har internetøkonomien skabt 21 % af væksten i BNP fra 2006 til 2011. Selv om denne vækst har medført enorme muligheder, tager krænkelse af intellektuel ejendom på internettet til i et endnu hurtigere tempo (angiveligt krænker næsten en fjerdedel af den samlede internettrafik ophavsretten²¹). Dette omfatter ikke alene digitale varer, f.eks. musik, audiovisuelt indhold og software, men også fysiske varer, der i stigende grad handles på e-handelsplatforme.

²⁰ *Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity*, M. Pélassié du Rausas og andre, rapport fra McKinsey Global Institute, maj 2011.

²¹ *Technical report: An estimate of infringing use of the internet-Summary*, Envisional, januar 2011, <http://www.mpaa.org/Resources/8aaaecf5-961e-4eda-8c21-9f4f53e08f19.pdf>.

Det hurtigskiftende miljø samt det faktum, at internettet ingen grænser har i modsætning til love om intellektuel ejendom, gør det vanskeligt at udvikle rettidige og afstemte politikker. WIPO's "*internettraktater*", dvs. *WIPO's traktat om ophavsret* og *WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer*, som blev vedtaget i 1996 — var en glædelig udvikling i retning af at løse disse problemer, men der er fortsat mange udfordringer tilbage.

En sådan lovgivningsmæssig udfordring vedrører det ansvar, som mellemmand, f.eks. *internetudbydere*, har. Som følge af deres rolle inden for både lovlige aktiviteter og aktiviteter, der krænker IPR, foregår der en løbende debat om deres forpligtelser. Serviceudbydere med hjemmesider, der krænker IPR, er særligt problematiske at håndtere, når de er etableret i tredjelande, hvor der mangler passende lovgivning og/eller viljen til at handle.

Det er nødvendigt, at de retlige rammer er korrekt afstemte mellem personers ret på den ene side — herunder de grundlæggende rettigheder, såsom ytringsfrihed, beskyttelse af personoplysninger og proceduremæssige rettigheder — og overholdelse af IP — der også er en grundlæggende rettighed — på den anden side²².

Ud over de offentlige politikker skal de kreative kræfter og formidlere samarbejde om at tage operationelle initiativer inden for lovens rammer til bekæmpelse af krænkelse af IPR. Dette kan ske gennem bløde lovgivningstiltag, der supplerer de lovgivningsmæssige rammer, f.eks. initiativer på et frivilligt grundlag, hvorved der etableres en adfærdskodeks i bekæmpelsen af sådanne salg og en styrkelse af samarbejdet.²³

2.2.4. *Det potentielle bidrag til udviklingen af intellektuelle ejendomsrettigheder*

For de udviklede lande som for nye og mellemindkomstudviklingslande tyder de indsamlede erfaringer på, at der er flere fordele forbundet med effektive intellektuelle ejendomsrettigheder, navnlig hvis de suppleres af forbedringer inden for andre aspekter af investerings- og erhvervsklimaet²⁴.

Disse omfatter:

- bedre udnyttelse af de handelsmuligheder²⁵, der findes i de intellektuelle aktiver, f.eks. landbrugsprodukter (herunder geografiske betegnelser og sortsbeskyttelse)
- sikring af skatteindtægter og arbejdspladser ved mere effektiv bekæmpelse af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder
- forbedring af retssikkerheden og fremme af innovation for at gøre det mere attraktivt for indenlandske investeringer og for teknologioverførsel²⁶

²² *Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Frank La Rue*, FN's Generalforsamling - Menneskerettighedsrådet. 17. samling, dagsordenens punkt 3, A/HRC/17/27. maj 2011.

²³ Som det er tilfældet med *Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods over the Internet*, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/memorandum_04052011_en.pdf.

²⁴ *Intellectual Property Rights: Economic principles and trade rules*, C. Fink, maj 2007- revideret udgave. I: *Handbook of Trade Policy for Development*, A. Lukauskas et al., Oxford Scholarship Online, 2014.

²⁵ *Creative economy report 2010: A feasible development option*, partnerskab mellem UNCTAD og den særlige enhed for syd-syd-samarbejdet under UNDP, 2010. http://unctad.org/en/Docs/ditctab20103_en.pdf.

- eventuelle indirekte fordele inden for sundhed og sikkerhed ved at udelukke varer, der krænker intellektuelle ejendomsrettigheder, bør heller ikke undervurderes²⁷.

Som tidligere bemærket bliver de nye vækstøkonomier i stadig højere grad eksportører af IP-intensive varer og nyder dermed godt af mere effektive IP-ordninger, selv om disse endnu ikke er nået op på EU's niveau. Denne mangel på lige konkurrencevilkår i forhold til nye vækstøkonomier skader EU's og tredjelandenes vækst og udvikling, og personer, der krænker IP, søger at udnytte sådanne forskelle.

Effektive IPR-ordninger, som suppleres af et gunstigt miljø og tilstrækkelig kapacitet til at kunne absorbere teknologi, kan hjælpe udviklingslandene med lokalt at etablere et sundt og levedygtigt teknologisk grundlag. De kan forbedre forsknings- og udviklingskapaciteten, foranledige, at de bedste indenlandske virksomheder intensiverer deres F&U-aktiviteter og give incitamenter til multinationale virksomheder med hensyn til at skabe innovation på disse markeder. Disse ordninger kan navnlig spille en positiv rolle i indsatsen for at fremme teknologioverførsel og direkte udenlandske investeringer — som indebærer muligheder for rettighedshavere og for modtagere, herunder teknologier, der kan bidrage til at løse globale udfordringer, som f.eks. klimaforandringer.

Der findes flere forskellige typer teknologier og flere transmissionskanaler, og teknologioverførsel er ofte kun en enkelt del af en mere kompliceret opgave snarere end en selvstændig aktivitet. De mindst udviklede landes erhvervelse af et sundt og levedygtigt teknologisk grundlag er ikke udelukkende afhængig af, at der stilles fysiske genstande eller udstyr til rådighed, men også af erhvervelsen af knowhow, af kompetencer inden for ledelse og produktion, af bedre adgang til viden samt af tilpasning til lokale økonomiske, sociale og kulturelle forhold.

Unionen sørger for en differentiering i sin politik (som bekræftet i en kommissionsmeddelelse for nylig om *Handel, vækst og udvikling*²⁸) ved at tage hensyn til udviklingsniveauet²⁹ og den institutionelle kapacitet i udviklingslandene. Afhængigt af det pågældende land kan vores strategi således basere sig mere på teknisk bistand i forbindelse med kapacitetsopbygning end på forhandlinger, der skal forbedre IP-ordningerne. Nærmere bestemt vil Unionen opfylde den TRIPS-aftale fuldt ud, der går ud på, at de udviklede lande giver deres virksomheder incitamenter til teknologioverførsel til de mindst udviklede lande³⁰ i tråd med tilgangen fra 2003³¹, og bestræbe sig på at tilskynde de mindst udviklede lande til at etablere miljøer, der favoriserer teknologioverførsel.

²⁶ *Intellectual Property Rights, imitation, and foreign direct investment: theory and evidence*, L. Branstetter et al., arbejdspapir nr. 13033, National Bureau of Economic Research, Cambridge, 2007.

²⁷ *Record seizure of illicit medicines in Africa*. Verdenstoldorganisationen (WCO) og Institute of Research Against Counterfeit Medicines (IRACM) (instituttet for forskning mod forfalskede lægemidler) udsteder en ny advarsel i forbindelse med den afrikanske befolknings sundhed og sikkerhed, Paris 2013, <http://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2013/june/wco-and-iracm.aspx>.

²⁸ KOM(2012)22 — *Handel, vækst og udvikling En skræddersyet handels- og investeringspolitik for de lande, der har størst behov*, Europa-Kommissionen, Belgien 2012, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/january/tradoc_148992.EN.pdf.

²⁹ http://content.undp.org/go/cms-service/stream/asset/?asset_id=1948200 — jf. kapitel 11.

³⁰ *Climate change and technology transfer. Can Intellectual Property Rights work for the poor?*, K. Kretzschmar, Prague Global Policy Institute Glopolis, Prag 2012.

³¹ Meddelelse fra De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater til TRIPS-Rådet af 13. februar 2003, ref. 032/03 — endelig.

2.2.5. Vækstøkonomier

Væksten i mellemindkomstlande og den stadig vigtigere rolle, som de spiller i verdensøkonomien, indebærer enorme muligheder for Unionen og internationale virksomheder, men har også øget udfordringen for virksomheder, der er IP-rettighedshavere, og som er mere udsatte end før for IP-relaterede risici i udlandet.

En række nye vækstøkonomier har benyttet sig af aggressive politikker med det formål at tilegne sig relevant udenlandsk teknologi og fremme nationale topvirksomheder, især inden for sektorer, der anses for at være strategiske, f.eks. gennem "tvungen teknologioverførsel", krav om lokalt indhold og nationale innovationspolitikker, der skal sørge for, at der sættes skub i tingene³². Sådanne politikker, kombineret med virksomhedernes hurtigt voksende kapacitet og manglen på en effektiv ramme for intellektuelle ejendomsrettigheder, betyder, at nogle virksomheder uanset hvordan begynder at tilegne sig udenlandsk IP, også på illegal vis, og det har en hidtil uset virkning på de industrialiserede landes erhvervsliv. Der er stadig flere indrapporteringer om, at nogle af disse aktiviteter kan være statsstøttede³³.

På den anden side sker der en ændring, da mange i stigende grad anerkender fordelene ved IPR som et middel til at forbedre deres konkurrenceevne, i takt med at de forsøger at bevæge sig op i værdikæden. Virksomhederne i disse lande skaber derfor i stigende grad deres egen intellektuelle ejendom og beskytter den. F.eks. steg antallet af patentansøgninger i Kina i gennemsnit med 34 % om året fra 2003 til 2007, og de europæiske patentansøgninger, der blev indgivet af de kinesiske virksomheder, blev næsten fordoblet mellem 2001 og 2010.

Ikke desto mindre skal risikoen for misbrug i forbindelse med adgangen til EU-teknologi behandles effektivt. Den kan forekomme inden for områder såsom:

- Offentlige indkøb. Mange EU-virksomheder støder på IPR-relaterede problemer, som f.eks. brud på fortroligheden, protektionistiske foranstaltninger i form af tvungen teknologioverførsel³⁴, eller blot tilbud (fra tilbudsgivere i tredjelande) om teknologier, som de måske ikke har erhvervet lovligt.
- Investeringer og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, hvor der opstår tilsvarende problemer (f.eks. adgang til markeder uden for EU under forudsætning af teknologioverførsel eller overensstemmelsesvurderinger, der kræver offentliggørelse af følsomme oplysninger uden behørig IP-garantier), sammen med andre handelsbegrænsende foranstaltninger³⁵.

Situationer, hvor tredjelande har gennemført eller foreslår foranstaltninger, som pålægger EU's virksomheder en teknologioverførsel, skal nøje overvåges, og føre til foranstaltninger, hvor det er relevant.

³² Dvs. en fremskyndet økonomisk udvikling.

³³ *Policy recommendations to combat state sponsored IP theft (SSIPT)*, Trans Atlantic Business Dialogue, <http://transatlanticbusiness.org/s/TABD-Trade-Secrets-Policy-Recommendations-December-2012.pdf>.

³⁴ *Technology transfer to China: Guidance for businesses*, IPR i Kina, SMV-Helpdesk, 2008, http://www.china-iprhelpdesk.eu/docs/publications/Tech_transfer_English.pdf.

³⁵ GD for Handel, *den niende rapport om potentielt handelsrestriktive foranstaltninger, september 2011-maj 2012*, rapport om handelsforanstaltninger i G-20, WTO, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/juni/tradoc_149526.pdf.

2.2.6. *Forskning, innovation og IKT*

Forskning og innovation har ændret sig drastisk inden for det seneste årti. Nye vækstøkonomier har investeret betydeligt i styrkelsen af deres forsknings- og innovationsordninger, og som følge heraf er en flerpolet ordning under udvikling, hvor f.eks. BRIK-landene udøver en stadig stigende indflydelse.

Forskning og innovation er i stadig større omfang en international indsats. Antallet af internationale publikationer med flere forfattere er stigende, forskningsorganisationer opretter i øjeblikket kontorer i udlandet, og multinationale virksomheders investering i forskning og innovation er ofte rettet mod de nye vækstøkonomier.

Samfundsmæssige udfordringer, som f.eks. klimaforandringer og bæredygtig udvikling, er af global karakter. De kræver, at Unionen optrapper sit samarbejde om forskning og innovation med sine internationale partnere, samtidig med at den bliver mere strategisk, når det handler om at fastsætte passende rammebetingelser for samarbejde. Med henblik herpå vedtog Kommissionen i 2012 en ny strategi for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation³⁶. Strategien sigter mod at øge samarbejdsaktiviteterne, men det anerkendes også, at dette samtidig indebærer nye risici, og at EU's økonomiske interesser skal beskyttes. I denne forbindelse skal der også gøres en indsats for at sikre en retfærdig og rimelig behandling af intellektuelle ejendomsrettigheder i partnerlandene for at undgå ukontrolleret tab af EU's knowhow.

I forbindelse med IKT-branchen, som skal tilstræbe globalt interoperable netværk og anordninger, er den globale beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i standarder også vigtig. Det er afgørende, at det internationale standardiseringssystem ikke blot anerkender behovet for at sikre adgang til de teknologier, der er inkluderet i internationale standarder, men også sikrer en effektiv måde, hvorpå rimelige og rettidige investeringer i udviklingen af disse teknologier belønnes.

2.2.7. *Udfordringer forbundet med adgang til lægemidler*

Adgang til økonomisk overkommelige, sikre og effektive lægemidler er af afgørende betydning for alle lande, og udfordringen er særlig stor, når det drejer sig om de mindst udviklede lande og udviklingslandene. Unionen, som er en vigtig bidragsyder af sundhedsrelateret hjælp til f.eks. *Den Globale Fond til Bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria* og andre centrale organisationer³⁷, erkender dette. Den tog også initiativ til partnerskabet mellem de europæiske lande og udviklingslandene vedrørende kliniske forsøg (EDCTP) for at fremskynde udviklingsprocessen for klinisk forskning inden for lægemidler mod oversete fattigdomsrelaterede sygdomme.

Den rolle, som den intellektuelle ejendom har i forbindelse med adgang til lægemidler, har været genstand for megen debat. Som det blev anført i en nyere undersøgelse fra WHO-WTO-WIPO, skyldes den manglende adgang til medicinske teknologier sjældent en enkelt isoleret faktor³⁸. Der er mange faktorer, der påvirker adgangen, men for det meste ikke relateret til

³⁶ COM(2012) 497.

³⁷ Herunder GAVI, WHO og UNICEF.

³⁸ *Promoting Access to Medical Technologies and Innovation. Intersections between public health, intellectual property and trade*, trilateral undersøgelse fra WHO, WIPO og WTO, Genève 2012.

IPR, som f.eks. manglende adgang til sundhedspleje af kvalitet, ringe infrastruktur, mangel på distributions- og forsyningssystemer og manglende kvalitetskontrol. Alligevel kan IPR påvirke prisen på lægemidler. Udfordringen består i at udarbejde en omfattende løsning på dette komplekse og mangesidede problem og sikre økonomisk overkommelig adgang til lægemidler uden at underminere de incitamenter, der er nødvendige for fortsat farmaceutisk forskning. Det skal bemærkes, at generiske lægemidler spiller en stor rolle og ikke bør sidestilles med varemærkeforfalskede³⁹ lægemidler.

Unionen beskæftiger sig med disse udfordringer i forbindelse med IPR i overensstemmelse med Europa-Parlamentets beslutning⁴⁰ gennem politikker, der skal reducere handelshindringer både over for innovative og generiske lægemidler, samtidig med at der tilskyndes til innovation og til at forhindre handel med varemærkeforfalskede lægemidler, som kan være farlige for patienterne⁴¹.

EU har navnlig:

- sørget for, at alle multilaterale og bilaterale aftaler afspejler disse mål
- støttet *Doha Declaration on TRIPS and Public Health* (Doha-erklæringen om TRIPS og folkesundhed) (gennemført ved forordning (EF) nr. 816/2006)
- vedtaget bestemmelser om differentieret prisfastsættelse^{42,43,44} og harmoniseret undtagelsesbestemmelserne vedrørende kliniske forsøg⁴⁵.

Kommissionen vil også undersøge, hvordan man kan forbedre støtten til de udviklingslande, der gennemfører TRIPS-aftalen, herunder fleksibilitet i relevante tilfælde, som f.eks. i folkesundhedskriser.

2.2.8. Miljømæssige udfordringer

IP kan yde et vigtigt bidrag til løsningen af globale miljøproblemer. Trods forsøg på at svække beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (f.eks. gennem systematisk obligatorisk licenstildeling eller undtagelser i forbindelse med patenterbarhed) er incitamenterne i forbindelse med intellektuelle ejendomsrettigheder afgørende for at fremme investeringer⁴⁶ i grønne teknologier. Med hensyn til klimaforandringer kan hensigtsmæssige IPR-ordninger spille en positiv rolle, når det drejer sig om at stimulere overførsel og

³⁹ Det er værd at bemærke, at visse begreber, såsom dårlig kvalitet, falske eller forfalskede lægemidler ikke indeholder IPR-relaterede aspekter — jf. WHO-debatten på http://apps.who.int/gb/ssffc/pdf_files/A64_16-en.pdf.

⁴⁰ Europa-Parlamentets beslutning af 12. juli 2007, B6-0288/2007.

⁴¹ *Counterfeit drugs kill!*, brochure fra WHO og IMPACT, ajourført i maj 2008, <http://www.who.int/impact/FinalBrochureWHA2008a.pdf>.

⁴² Rådets forordning (EF) nr. 953/2003 af 26. maj 2003 om hindring af omlægning til Den Europæiske Union af handelen med visse essentielle lægemidler, EUT L135 af 3.6.2003, s. 5.

⁴³ Dvs. priser, der giver eksportørerne mulighed for at levere livsvigtige lægemidler til fattige lande til priser, der kun ligger lidt over deres egne produktionsomkostninger.

⁴⁴ EU indleder en evaluering af forordning (EF) nr. 953/2003 i 2014.

⁴⁵ EU har indført en såkaldt "Bolar-fritagelse" i direktiv 2004/27/EF.

⁴⁶ *Are IPR a barrier to the transfer of climate change technology?*, Rapport udfærdiget på vegne af Europa-Kommissionen (GD Handel), Copenhagen Economics A/S og The IPR Company ApS, 2009, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/february/tradoc_142371.pdf.

udbredelse af innovative grønne teknologier, hvilket indebærer muligheder for rettighedshavere og for modtagere.

Unionen har været initiativtager inden for debatten om klimaforandringer for at fremme og yde klimafinansiering, der omfatter støtte til grøn teknologi. Unionen har også aktivt bidraget til den vellykkede afslutning på forhandlingerne om Nagoyaprotokollen til konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD) for så vidt angår adgang til genetiske ressourcer og en fælles udnyttelse af de fordele, der stammer fra deres anvendelse. Unionen gennemførte og ratificerede Nagoyaprotokollen i april 2014 og vil fortsat spille en aktiv rolle i den globale debat om IPR-relaterede spørgsmål.

3. EN REVIDERET STRATEGI FOR IPR I FORHOLD TIL TREDJELANDE

Det er hensigtsmæssigt at ajourføre 2004-strategien for at tage højde for den viden, man har indhentet fra 2010-evalueringen, og generelt tage de udfordringer op, der er gennemgået ovenfor.

Mens rettighedshavere er ansvarlige for at træffe de nødvendige foranstaltninger for at beskytte og håndhæve deres intellektuelle ejendomsrettigheder både i Unionen og i tredjelande og for at vedtage operationelle foranstaltninger (f.eks. *teknologiske beskyttelsesforanstaltninger* for digitale værker beskyttet af ophavsret), spiller også offentlige myndigheder en rolle, idet de navnlig skal sørge for en ramme, der støtter innovation og kreativitet og beskytter IPR. Unionen råder over en række "værktøjer", som f.eks. arbejde gennem internationale organisationer eller bilaterale aftaler, tilsyn og rapportering om, hvorvidt beskyttelse og håndhævelse af intellektuel ejendom i tredjelande er tilstrækkelig, og samarbejde med tredjelande om at løse specifikke IPR-relaterede problemer.

Effektiviteten af disse værktøjer varierer meget. I visse tilfælde har Unionen juridiske rettigheder, som i sidste ende kan håndhæves, f.eks. gennem procedurer for bilæggelse af tvister. I andre tilfælde afhænger EU's evne til at opnå resultater af tredjelandenes vilje til at finde en løsning på problemerne.

I Unionen fokuseres der på det økonomiske potentiale i IP og på Unionens rolle som en vigtig drivkraft bag innovation, vækst og beskæftigelse. Intellektuelle ejendomsrettigheder er af afgørende betydning for at kunne spore opfinder/udviklerne, da de skaber trygge rammer først for opfindelsen af idéer og dernæst for markedsførelsen, hvilket er til gavn for investeringerne. Intellektuelle ejendomsrettigheder er også aktiver for innovative virksomheder, da de er med til at tiltrække finansiering og dermed giver virksomhederne mulighed for at trives, skabe arbejdspladser, udvikle nye produkter og tjenester til forbrugerne og i sidste ende eksportere disse produkter og tjenesteydelser til tredjelande. Dette positive kredsløb, der kan spores tilbage til opfinder og udvikler, kan have en tilsvarende positiv indvirkning på vækst og beskæftigelse i tredjelande.

3.1. Forbedring af interessentgruppernes engagement

3.1.1. Nuværende situation

Den stadig mere mærkbare indflydelse, som IPR-politikken har på vores dagligdag, betyder, at denne politik i endnu højere grad er i offentlighedens søgelys, og at den dermed også i

stigende grad drøftes i et bredere spektrum. Visse initiativer til IP-politik har lidt under negative reaktioner, som har ført til deres afvisning også fra europæisk side (jf. den foreslåede *handelsaftale vedrørende bekæmpelse af forfalskning*) eller fra andre sider (jf. SOPA og PIPA, amerikanske lovgivningsforslag). Der er forskellige årsager til, at disse initiativer har slået fejl, men fælles for dem var en opfattelse af, at der ikke var blevet taget tilstrækkeligt hensyn til offentlighedens bekymringer, f.eks. med hensyn til, om disse regler var egnet til en digital økonomi, eller deres eventuelle indvirkning på de grundlæggende rettigheder og på det, der kaldes "frihed på internettet".

3.1.2. *Vejen frem*

Den seneste debat har afsløret, at der er behov for en bredere dialog med de berørte parter om, hvilken rolle og betydning intellektuel ejendom har, og hvilken virkning krænkelserne af intellektuelle ejendomsrettigheder har. Det er også vigtigt at sikre, at rammerne for intellektuel ejendom forbliver tilstrækkeligt fleksible til at fremme - snarere end hindre - den kapacitet i den digitale teknologi, der skal skabe vækst, samtidig med at de fremmer innovation.

Der er derfor behov for at forbedre samspillet ikke kun med rettighedshavere, men også med offentlige myndigheder, civilsamfundet (eventuelt ved at bruge de eksisterende mekanismer, som f.eks. Kommissionens *civilsamfundsdialog og strategi for markedsadgang*)⁴⁷ og Europa-Parlamentet for at drøfte EU's mål og virkningen af krænkelserne af IPR i tredjelande samt redegøre for EU's indsats for at forbedre håndhævelsen af IPR i disse lande og de rammer, der skal sikre sporbarheden tilbage til opfinderen.

3.2. **Tilvejebringelse af bedre data**

3.2.1. *Nuværende situation*

I de seneste 15 år er forskningen i de økonomiske aspekter af intellektuel ejendom blevet udvidet betydeligt (i den forbindelse er den seneste undersøgelse af den intellektuelle ejendoms bidrag til de økonomiske resultater og beskæftigelsen i Europa særligt værdifuld)⁴⁸. Visse oplysninger, såsom omfanget og konsekvenserne af IPR-krænkelser, er i sagens natur vanskelige at få, da de beskæftiger sig med et bagvedliggende fænomen, og da rettighedshaverne ofte er tilbageholdende med at give oplysninger.⁴⁹ Der er stadig områder, hvor der er behov for yderligere undersøgelser til støtte for en evidensbaseret politisk beslutningstagning og til mere præcist at sætte nøjagtige tal på den intellektuelle ejendoms rolle og på konsekvenserne af krænkelserne af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Forskellige erhvervsorganisationer (f.eks. BSA og IIPA) og advokatfirmaer⁵⁰ offentliggør rapporter om specifikke sektorer, og de vigtigste internationale organisationer, som f.eks. OECD og WIPO, udfører også lignende arbejde.

⁴⁷ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/market-access/>.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf.

⁴⁹ Til trods for, at evalueringen fra 2010 med rette fastslår, at selv om der er meget, der tyder på, at mængden af krænkelserne af IPR er stigende, er det overordnede omfang, med hvilket varer varemærkeforfalskes og piratkopieres, ukendt, og der er endnu ikke brugbare metoder, der kan give et præcist samlet skøn, og der er grænser for, hvad der kan gøres i de konkrete tilfælde.

⁵⁰ <http://www.taylorwessing.com/ipindex>.

3.2.2. *Vejen frem*

Bedre oplysninger vil have stor betydning for politikere med hensyn til at kunne føre en velinformeret politisk debat og for eventuelle oplysningskampagner; der findes allerede flere igangværende initiativer. Hvert år indhenter Kommissionen oplysninger om varer, der er tilbageholdt ved EU's grænser⁵¹, og som mistænkes for at krænke den intellektuelle ejendom, og Kommissionen har oprettet et *Europæisk Observationscenter for Krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder*⁵². Blandt opgaverne kan nævnes, at *Observationscentret* bør sikre, at der findes omfattende og pålidelige data om krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen. I 2013 udarbejdede centret den ovennævnte undersøgelse af værdien af intellektuel ejendom i Unionen og offentliggjorde også en undersøgelse om offentlighedens opfattelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Den vil også udarbejde landespecifikke retningslinjer om flere centrale lande. Kommissionen gennemfører regelmæssigt undersøgelser af situationen vedrørende intellektuel ejendomsret i lande uden for EU⁵³ (den tekniske baggrund er nu fremlagt af *Observationscentret*), som bidrager til at fastlægge prioriteter og underrette de berørte parter.

3.3. EU's lovgivning som fundament

3.3.1. *Nuværende situation*

Harmoniseringen har indbyggede fordele, når det handler om at skabe enklere og mere forudsigelige rammer for forbrugere og erhvervsliv, hvilket fører til vækst og beskæftigelse. Desuden letter en harmoniseret EU-lovgivning om IPR (f.eks. *toldforordningen*⁵⁴ eller *håndhævelsesdirektivet*⁵⁵) forhandlingerne med tredjelande, da den udgør et klart grundlag for etableringen af EU's forhandlingsposition.

I de seneste forhandlinger om frihandelsaftaler har der ofte været anmodninger for eksempel om også at medtage beskyttelsen af handelshemmeligheder og visse nonfoodprodukter som geografiske betegnelser, hvor der i øjeblikket ikke findes gældende EU-ret. EU's manglende harmonisering på nogle områder inden for intellektuelle ejendomsrettigheder kan derfor vanskeliggøre eller i det mindste begrænse EU's muligheder for at håndtere visse spørgsmål vedrørende intellektuel ejendom gennem forhandlinger med lande uden for EU.

3.3.2. *Vejen frem*

Kommissionen offentliggør en ny meddelelse om en handlingsplan for, hvordan man håndterer krænkelser af intellektuel ejendom i Unionen. Der er planlagt ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger i form af fremme af forholdsmæssige og rimelige foranstaltninger til håndhævelse af IP og en prioritering af politiske tiltag, der skal sætte mere fokus på bedre koordinering og en tilpasning til de nuværende politikker, når det handler om beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder.

⁵¹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics.

⁵² http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/observatory/index_en.htm.

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/enforcement/>.

⁵⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 608/2013 af 12. juni 2013 om toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1383/2003, EUT L181 af 29.6.2013, s. 15.

⁵⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, EUT L157 af 30.4.2004, s. 45.

Kommissionen har også for nylig vedtaget et forslag til en retsakt (direktiv) om handelshemmeligheder (som en del af Kommissionens arbejdsprogram for 2013) for at forbedre vilkårene i Unionen for innovative forretningsaktiviteter. I betragtning af betydningen af handelshemmeligheder vil dette kunne inspirere andre til at følge trop med hensyn til at yde en sådan beskyttelse.

Da harmonisering kan fremmes ikke kun på EU-plan, men også gennem internationale traktater, vil det øge EU's indflydelse, hvis alle medlemsstater ratificerede de relevante internationale traktater. Blandt andet er visse traktater, som f.eks. *traktaten om varemærkeret* og *Genèveaftalen under Haagarrangementet* (vedrørende industrielle design), blevet undertegnet af Unionen, men ikke af alle dens medlemsstater.

3.4. Styrkelse af samarbejdet inden for EU

3.4.1. Nuværende situation

Det praktiske samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne i de forskellige lande uden for EU er ofte godt. Det er vigtigt, at medlemsstaternes diplomatiske repræsentationer og EU's delegationer har bedre kendskab til hinandens aktiviteter i tredjelande. Dette sikrer en strategisk og sammenhængende tilgang og styrker EU's evne til effektivt at tackle spørgsmål vedrørende intellektuel ejendom i de pågældende lande.

3.4.2. Vejen frem

Mulighederne for yderligere at forbedre samarbejdet mellem Kommissionen og medlemsstaterne (f.eks. udveksling af oplysninger,) bør udforskes ud fra det partnerskab, der f.eks. er blevet etableret mellem Kommissionen, medlemsstaterne og erhvervslivet, med henblik på at gennemføre *strategien for markedsadgang* og således blive mere ressourceeffektiv.

3.5. Forbedring af beskyttelsen og håndhævelsen af IPR i tredjelande

3.5.1. Multilateralt og plurilateralt plan

3.5.1.1. Nuværende situation

Den internationale harmonisering giver mulighed for en bred tilnærmelse af regler og skaber derigennem et mere forudsigeligt IP-miljø. Det indebærer en forhandling af nye multilaterale traktater, deres ratificering og gennemførelse i praksis samt udvidelsen af medlemskredsen til at omfatte flere lande uden for EU (f.eks. UPOV for sortsbeskyttelse). I perioden efter TRIPS blev der imidlertid kun indgået få vigtige multilaterale IPR-aftaler (WIPO's "*internet-traktater*"⁵⁶ og traktaterne fra Marrakesh⁵⁷ og Beijing⁵⁸).

Som det blev anført i evalueringsundersøgelsen fra 2010, var Kommissionen en aktiv bidragsyder til håndhævelsen af IP på multilateralt plan, især i WTO's TRIPS-Råd, men høstede kun begrænset anerkendelse hovedsageligt som følge af modstand fra tredjelande. For

⁵⁶ WIPO's traktat om ophavsret og WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer.

⁵⁷ Marrakeshtraktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, synshæmmede eller på anden måde læsehandicappede.

⁵⁸ Beijingtraktaten om audiovisuelle fremførelser.

så vidt angår geografiske betegnelser⁵⁹ har der fundet langvarige forhandlinger sted i WTO, og de vil blive fortsat af Unionen.

En plurilateral strategi kan være effektiv for mindre grupper af lande med lignende politiske mål.

3.5.1.2. Vejen frem

Selv om disse optioner bør anvendes, hvis de findes, er mulighederne sjældne, og derfor fortjener andre tiltag opmærksomhed. Det betyder ikke, at EU's indsats vedrørende multilateralt arbejde bør indstilles — man vil f.eks. fortsat fremme en bedre beskyttelse af geografiske betegnelser i WTO såvel som en ordentlig beskyttelse af de geografiske betegnelser på internettet. Samtidig kan det være hensigtsmæssigt at overveje en ny strategi for WIPO og gøre organisationen bedre til at leve op til sit mandat.

3.5.2. På bilateralt plan

Der er et behov for at koncentrere indsats og ressourcer på de mest relevante lande. Bilaterale kontakter — hvoraf der findes flere kategorier, som anført nedenfor — giver gode muligheder for på en skræddersyet måde at behandle specifikke spørgsmål og behov hos individuelle partnere, især med vores "prioriterede lande". Bilateralt arbejde kan også fortsættes med relevante regionale organisationer inden for intellektuel ejendom (f.eks. OAPI og ARIPO⁶⁰).

3.5.2.1. Nuværende situation

– Bilaterale handelsaftaler

Sådanne aftaler kan rette op på landespecifikke udfordringer i forbindelse med IPR og har givet mulighed for en bedre til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande, som anført i evalueringsundersøgelsen fra 2010. Unionen anvender som reference den eksisterende EU-lovgivning og afpasser ambitionsniveauet til partnerlandets udviklingsniveau. For de mindst udviklede lande og de fattigste udviklingslande kan en række mere begrænsede bestemmelser om intellektuel ejendomsret komme i betragtning.

Det er lykkedes at integrere kapitler om intellektuel ejendom og håndhævelse i de seneste handelsaftaler med Den Europæiske Union. I de seneste aftaler med lande i det østlige partnerskab (f.eks. Georgien, Moldova og Ukraine) er der opnået betydelige lovgivningsmæssige standarder i henhold til EU-retten. Nogle indeholder væsentlige forbedringer af TRIPS (f.eks. Canada, Republikken Korea og Singapore), mens andre også er interessante, da de indeholder forbedringer ud over de minimale internationale standarder (f.eks. Mellemamerika, Colombia og Peru).

Igangværende forhandlinger om handelsaftaler omfatter Mercosur, Marokko, Japan, Thailand, USA og Vietnam.

⁵⁹ Dvs. forhandlinger om indførelse af en multilateral ordning for meddelelse og registrering af geografiske betegnelser for vin og spiritus samt spørgsmål om udvidelsen af beskyttelsen af geografiske betegnelser, der er fastsat i TRIPS-aftalens artikel 23, til at omfatte andre produkter end vin og spiritus.

⁶⁰ Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle (OAPI - den afrikanske organisation for intellektuel ejendom) og African Regional Industrial Property Organisation (ARIPO - afrikansk regional organisations mærkning af intellektuel ejendomsret).

– Dialoger om intellektuel ejendom

For lande, med hvilke Unionen ikke fører forhandlinger, håndteres udfordringerne i relation til IPR rent praktisk ved, at der etableres dialoger eller arbejdsgrupper vedrørende intellektuel ejendom med regelmæssige udvekslinger mellem Unionen og de relevante myndigheder i landene uden for EU. I evalueringsundersøgelsen fra 2010 fremhævedes det positive bidrag fra dialogerne om intellektuel ejendom med hensyn til at øge bevidstheden hos de nationale myndigheder om disse spørgsmål og afklare gensidige fortolkninger og holdninger.

Der foregår i øjeblikket flere dialoger om intellektuel ejendom. De gør det muligt for Kommissionen at rejse systemiske spørgsmål vedrørende intellektuel ejendom, dele bedste praksis og, hvor det er relevant, tilbyde udviklingslandene bistand, f.eks. med udviklingen af national lovgivning og håndhævelsespraksis. Dialogen og arbejdsgruppen vedrørende intellektuel ejendom med Kina gjorde det f.eks. muligt for Unionen at få tilsagn om styrket håndhævelse, f.eks. den såkaldte "særlige kampagne", og yde bidrag til den interne gennemgang af kinesisk lovgivning om intellektuel ejendom.

Der findes også dialoger med partnere, der har lignende IPR-ordninger, f.eks. USA og Japan, om udveksling af information og synspunkter vedrørende problemer og bedste praksis.

Håndhævelsen af IPR er også et prioriteret område, som er udpeget i EU's bilaterale aftaler om toldsamarbejde. I den forbindelse blev der undertegnet en ny toldhandlingsplan mellem EU og Kina om håndhævelsen af IPR for perioden 2014-2017.

– Teknisk bistand

Udviklingslande, der ønsker at forbedre deres IPR-ordning, mangler ofte færdigheder og/eller ressourcer til at gøre dette. IP-relateret teknisk bistand har til formål at afhjælpe dette⁶¹ gennem aktiviteter, som f.eks. uddannelse af embedsmænd, oplysningskampagner og lovgivningsmæssig bistand (f.eks. til at overholde internationale forpligtelser og udnytte disponibel fleksibilitet).

Mens virkningerne af teknisk bistand sjældent kan mærkes på kort sigt, bemærkedes det i evalueringsundersøgelsen fra 2010, at EU-finansierede projekter og teknisk bistand har forbedret den tekniske kapacitet hos nationale institutioner og retshåndhævende myndigheder med hensyn til at håndtere sager om intellektuelle ejendomsrettigheder.

F.eks. afspejler det vellykkede projekt "*EU-China Project on the Protection of Intellectual Property Rights*" (IPR 2, 2007-11) med en samfinansiering på 16 mio. EUR en gensidig forpligtelse til effektiv håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Kina. Det vil forbedre kapaciteten til at udforme og gennemføre effektiv bistand, hvis man inddrager organisationer, som f.eks. *Den Europæiske Patentmyndighed*, *Kontoret for Harmonisering i det indre marked* (herunder gennem en eventuel udstationering hos EU-delegationerne) og *EF-Sortsmyndigheden*.

⁶¹ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=328>.

– Tvistbilæggelse og andre afhjælpende foranstaltninger

Unionen overvåger fortsat situationen i forbindelse med intellektuel ejendomsret i tredjelande og presser på med hensyn til overholdelsen af internationale aftaler, navnlig gennem dialog og forhandling. WTO's procedurer for tvistbilæggelse kan også anvendes ved overtrædelser af TRIPs-aftalen. Den blotte tilstedeværelse af disse procedurer kan være en afskrækkende mekanisme i forbindelse med eventuelle overtrædelser. Lignende procedurer indgår også i de fleste af vores bilaterale handelsaftaler.

Forordningen om handelshindringer⁶² — som gør det muligt for EU's virksomheder at indgive klager over eventuelle overtrædelser af internationale handelsregler — er allerede blevet anvendt til at håndtere overtrædelser af IP-reglerne, og anvendes stadig i de relevante tilfælde.

3.5.2.2. Vejen frem

Selv om de bilaterale tiltag er mere ressourcekrævende end multilaterale eller plurilaterale muligheder, er de tidligere blevet anvendt intensivt med positive resultater og bør fortsættes under den reviderede strategi. Det er vigtigt at stile mod en bedre sammenhæng mellem IPR og andre politikker.

Som eksempel kan nævnes Unionens strategi for deltagelse i internationalt samarbejde om forskning og innovation, hvor det er af stor betydning at sikre en retfærdig og rimelig behandling af intellektuelle ejendomsrettigheder fra EU-partnerlandenes side. EU's finansieringsprogrammer for forskning og innovation, i øjeblikket benævnt "Horisont 2020", er åbne for deltagelse fra internationale partnerlande og tilbyder adgang til et europæisk indre marked med forudsigelige og retfærdige regler til beskyttelse af intellektuel ejendom. På langt sigt bør man tilstræbe, at denne åbenhed gengældes af alle EU's partnerlande, også ved at sikre en tilsvarende beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

I forbindelse med de handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter afhænger indrømmelsen af markedsøkonomisk status blandt andet af beskyttelsen af intellektuel ejendom i det pågældende land.

For lande, der konstant bryder internationale forpligtelser vedrørende IP-reglerne med alvorlige følger for EU, og hvor myndighederne ikke er villige til at samarbejde, eller hvor et samarbejde viser begrænsede resultater, kan Kommissionen overveje at begrænse disse landes deltagelse i specifikke EU-finansierede programmer, eller finansieringen heraf, til tilstrækkeligt alvorlige og klart definerede tilfælde. Det vil ikke påvirke de programmer, der finansieres af Den Europæiske Udviklingsfond, eller instrumentet for udviklingssamarbejde. Kommissionens dialoger om politik med partnerlandene kan også anvendes til at tackle spørgsmål om alvorlige krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. For at sikre sammenhængen skal der gøres en indsats for at tilskynde medlemsstaterne til at anvende sådanne eller andre fremgangsmåder i fællesskab.

Hvad angår frihandelsaftaler skal det imidlertid anerkendes, at forhandlingerne om IPR-kapitler fortsat vil være en udfordring. Mange af de lande, som Unionen fører forhandlinger med, eller er ved at indlede forhandlinger med, har den opfattelse, at de ikke står til at vinde

⁶²

<http://ec.europa.eu/trade/tackling-unfair-trade/trade-barriers>.

ved en effektiv IPR-ordning. At opnå et fornuftigt resultat for Unionen vil derfor kræve løbende bevidstgørelse og opsøgende arbejde for alle interessentgrupper både på teknisk og undertiden på politisk plan.

3.6. Bistand til EU-rettighedshavere i tredjelande

3.6.1. Nuværende situation

Det er af stor betydning at have ekspertise i lokalområderne både for at bistå EU-rettighedshavere⁶³ og lette samspillet mellem Unionen og de lokale myndigheder. Derfor har flere medlemsstater IP-attachéer i deres delegationer i vigtige lande. Også af denne grund har Kommissionen oprettet tre IPR-helpdeske for at yde bistand til EU's virksomheder, især de små og mellemstore virksomheder (SMV'erne). Disse helpdeske dækker Kina, Sydøstasien og Sydamerika. De har til formål at sørge for, at europæiske SMV'er træffer de bedste beslutninger i relation til IPR for deres virksomhed og sikre, at de ved, hvordan man effektivt beskytter deres immaterielle aktiver.⁶⁴

3.6.2. Vejen frem

Unionen vil undersøge muligheden for at øge adgangen til ekspertise inden for intellektuel ejendom i EU's delegationer i nøgleregioner enten gennem ekstra personale eller gennem *IPR-helpdeske*. I forbindelse med den flerårige finansielle ramme 2014-2020⁶⁵ overvejer Kommissionen at udvide helpdesk-tjenesterne for SMV'erne og tilpasse dem til nye behov. Styrkelsen af ekspertise inden for intellektuel ejendom i EU's delegationer vil tage udgangspunkt i eksisterende ressourcer og integrere disse bedre (attachéernes IP-kendskab i EU's delegationer, medlemsstaternes ambassader og IPR-helpdeske). Kommissionen og medlemsstaterne vil også sikre, at IP-ekspertisen formidles bredt gennem EU-initiativer, der støtter den internationale ekspansion af SMV'er⁶⁶. Det vil gøre det muligt, at udvide fordelene ved eksisterende netværk og sikre en forbedring af de oplysninger, der skal indsamles om IP-forhold i vigtige regioner, og gøre det muligt for virksomhederne at få bedre kendskab til den IP-praksis, som de skal tage hensyn til, når de bliver internationale.

3.7. Geografisk fokus

3.7.1. Nuværende situation

På grundlag af en omfattende undersøgelse blandt europæiske og internationale interessentgrupper ajourfører EU hvert andet år sin liste over prioriterede lande, hvor rettighedshavere fra EU lider under utilstrækkelig beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og/eller håndhævelse⁶⁷.

⁶³ F.eks. *IPR-helpdesken for SMV'er i Kina* — <http://www.china-iprhelpdesk.eu>.

⁶⁴ Helpdeskene samarbejder med lokale organisationer og yder følgende service: personlig ekspertrådgivning, udarbejdelse af generelt og skræddersyet uddannelsesmateriale, specialiserede uddannelsesworkshopper, forbindelser med eksterne eksperter og med statslige myndigheder i de regioner, der er tiltænkt støtte, erhvervsmæssige netværksarrangementer og oplysningskampagner.

⁶⁵ Jf. COSME (EU's program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder), http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm.

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/documents/internationalisation/>.

⁶⁷ Jf. Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SWD(2013)30, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150789.pdf.

3.7.2. *Vejen frem*

En sådan prioritering har fungeret godt og vil fortsætte, da den sikrer en fokuseret og ressourceeffektiv tilgang.

3.8. **Indsatsområder**

Denne strategi har til formål at sikre kontinuitet i forhold til den politik, som Den Europæiske Union har fulgt siden 2004, ved at bygge videre på og styrke det, som har fungeret godt, for så vidt angår de teknologiske forandringer og udfordringerne i forbindelse med IPR og den samfundsmæssige udvikling, der har fundet sted inden for de seneste 10 år. For at løse ovennævnte problemer tages følgende indsatsområder op af Kommissionen:

- sikre regelmæssig kontakt med alle interessentgrupper for at øge bevidstheden om og udstikke retningslinjer for politikken
- forbedre dataindsamling og rapportering med henblik på at forbedre forståelsen af betydningen af intellektuelle ejendomsrettigheder og virkningen af en krænkelse heraf; gennemføre regelmæssige undersøgelser for at opstille en liste over prioriterede lande, som er genstand for en særlig indsats fra Unionens side
- sikre at Unionen spiller en stærk og kohærent rolle i internationale IPR-fora i tråd med Lissabontraktaten
- fortsætte den multilaterale indsats for at forbedre de internationale rammer for IPR, herunder ved at tilskynde til yderligere ratificering af gældende traktater; fremme ratificeringen af relevante IPR-traktater i alle EU-medlemsstater
- sikre, at kapitler om intellektuelle ejendomsrettigheder i bilaterale handelsaftaler giver tilstrækkelig og effektiv beskyttelse af rettighedshavere og retter op på centrale svagheder i partnerlandenes IPR-ordninger, samtidig med at forpligtelserne over for tredjelandes udviklingsniveau tilpasses
- sikre, at Kommissionen kan anvende tvistbilæggelsesmekanismer eller andre afhjælpende foranstaltninger i tilfælde af krænkelse af EU's rettigheder i henhold til internationale aftaler
- fortsætte og om muligt øge dialogerne om intellektuel ejendom med centrale tredjelande; udnyttelse af indflydelse
- sikre fremskridt i handelsmæssige og politiske dialoger på højt plan inden for klart identificerede spørgsmål vedrørende intellektuel ejendom
- skabe og fremme bevidstheden om egnede programmer i relation til intellektuel ejendom med henblik på teknisk bistand til tredjelande, herunder eventuel anvendelse af fleksibilitet inden for IP; udnyttelse af indflydelse
- ekspertise, som relevante internationale organisationer har i gennemførelsen af programmer vedrørende teknisk bistand

- etablere stærkere forbindelser mellem Kommissionen, medlemsstaterne og EU's erhvervsliv for direkte at kunne støtte erhvervsdrivende i at håndtere IP-relaterede problemer, øge netværksarbejdet og koordineringen af tiltag mellem Unionen og medlemsstaternes repræsentationer i tredjelande
- tilstræbe bedre sammenhæng mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og andre politikker, f.eks. overveje at begrænse deltagelse i eller finansiering af specifikke EU-finansierede programmer på tilstrækkelig alvorlig og klart afgrænsede sager og forbedre sammenhængen mellem Kommissionen og medlemsstaterne i tredjelande omkring dette mål
- fortsætte bistand til rettighedshavere (ved hjælp af projekter, som f.eks. *IPR-helpdeske*), og overveje en eventuel udvidelse heraf samt en yderligere udstationering af eksperter til centrale EU-delegationer.